

EKSPEDITION TIL PEAK KOMMUNIZMUS

BACK IN THE
U.S.S.R.

For nylig drog to bjergbestigere af sted for at bestige det højeste bjerg i det tidligere Sovjetunionen. For Anders Strange Nielsen endte det med en tur i en gletscherspalte og et topforsøg oplevet igennem øjet på en kikkert.

PIK Kommunizma! Navnet lyder som en dårlig joke. Ikke desto mindre er det med sine 7495 meter det højeste bjerg i det tidligere Sovjetunionen. Nu ligger det i det selvstændige Tadjikistan ikke langt fra grænsen til Afghanistan og Kirgisistan. Navnet er officielt udskiftet så det nu hedder Pik Somoni, men det er ikke så let at ændre gamle navne. De fleste anvender stadigvæk det gamle kommunistiske navn og på en uforklarlig måde virker det egentligt også mere i tråd med områdets barske karakter.

GENÅBNING AF DET LUKKEDE LAND

Da Claus Olsen og jeg begynder at undersøge mulighederne for en low-budget Pamir-ekspedition, finder vi ud af, at det nu igen er blevet muligt at tage til Pik Kommunizma. Lejren ved Moskvina-gletscheren på Kommunizma er genåbnet sidste år efter at have været lukket siden starten af 1990'erne på grund af Sovjetunionens fald, interne uroligheder i Tadjikistan samt områdets utilgængelige placering.

Da det samtidig er 75-året for første bestigning gennemført af russeren Abalakov, er valget næsten truffet med det samme. Mange vil sikkert genkende Abalakovs navn, da han har lagt navn til en bestemt type sikring i is; den såkaldte 'Abalakov istråd', der stadigvæk anvendes i dag.

DEN RUSSISKE AGENT

Vores første udfordring er at finde en agent, der kan få os frem til foden af bjerget og hjælpe os med bureaukratiet i Tadjikistan og de omkringliggende lande. Efter forskellige overvejelser falder valget på Asia Travel et usbekisk/russisk baseret firma, som kan arrangere næsten alt inden for transport i Centralasien. Det er et godt valg, for uden deres hjælp havde det ganske enkelt ikke kunne lade sig gøre. Vi får god hjælp til de forholdsvis indviklede visumansøgninger, hvor vi skal have visum til tre lande: Rusland, Uzbekistan samt Tadjikistan. Da hverken Uzbekistan eller Tadjikistan har en repræsentation i Danmark, er det lidt af en udfordring, og det bliver til en hel del telefonsamtaler med deres ambassader i Berlin. Det kan derfor anbefales at starte denne proces i god tid, hvis man ikke vil have stress. Gennem vores agent får vi også kontakt til to svenske gutter, som vi følges med hele vejen fra Skt. Petersborg.

HÅRDE RUSSERE

I begyndelsen af juli flyver vi fra København via Skt. Petersborg til Tashkent i Uzbekistan, hvor vi bliver samlet op af vores agent og et hold russere, der skal fungere som mandskab i Base Camp. Det er en erfaren flok 'hårde russere', hvoraf flere har erfaring fra Mount Everest og K2, og et par af gutterne har sågar haft succes på Everest sidste år uden ilt. Da alle på disse kanter stadigvæk taler russisk, som var det officielle sprog indtil Sovjetunionens sammenbrud, er de også til god hjælp ved kontakt med myndighederne og kan tit skære igennem meget af det bullshit, vi sommetider kommer ud for på disse kanter.

Fra Tashkent skramler vi af Silkevejen i bus mod Samarkand, hvor vi ankommer tidligt om morgenen. Samarkand har en pragtfuld by med flot gammel arkitektur. Samme dag tager vi dog videre mod grænsen til Tadjikistan, som vi krydser næste morgen - ikke helt uden problemer med myndighederne - og ankommer derefter til hovedstaden Dushanbe, som egentlig er en ganske pæn by. De gamle minder fra Sovjettiden står fortsat, og man kan kigge på Lenin-monumenter og lignende. Tiden i Dushanbe bliver dog primært brugt til indkøb og de sidste forberedelser til ekspeditionen. At handle i en asiatisk bazar er altid en speciel og medrivende oplevelse, der lader meget tilbage at ønske, hvad angår forhandlingstaktik og

waresortiment.

HEREFTER GÅR DET UD i bjergene. Vi har planlagt at gå ind til Base Camp (BC) for at opnå en god akklimatisering. Normalt flyver man ind fra Dushanbe til BC i 4.200 meters højde, hvilket tager en time fra Dushanbe. For ikke at blive højdesyg forudsætter det dog, at man har gennemgået en vis akklimatisering. Vi vælger derfor en lidt mere langsommelig proces og kører i bil i ca. 14 timer og sættes af, hvor vejen ender. Herfra skal der være ca. 7 dages trek op til BC.

Sygdom og problemer med myndighederne gør dog, at vi må vente i en udørk ved navn 'Divshir 2200 meter' i 4 dage. Undervejs konfiskerer de lokale myndigheder ganske enkelt vores pas uden nogen anden grund, end at det er et grænseområde til Afghanistan og Kirgisistan.

I mellemtiden får vi lejlighed til at gå rundt og se på naturen og gå flere ture op til omkring 3000 meter. Lokalbefolkningen her er meget venlige, men lever forsat meget primitivt, så ingen har telefon, og kun de færreste har strøm.

Efter fire dage kommer dog den længe ventede helikopter og flyver os ind til BC på Moskina-gletscheren.

BASE CAMP LIGGER ved en idyllisk sø i ca.

4.200 meter og udgøres af en af de gamle kommunistiske træningslejre. Det betyder, at den er forholdsvis velindrettet med telte, skure og messebygning, om end det hele virker lidt nedslidt. Her møder vi ca. 50 andre klatrere fra hele verden. Et hold på otte nordmænd, en svensk ekstrem skiløber, en masse tjekker og russere og ikke mindst en gal japaner og et hold meget mærkelige koreanere.

FØRSTE DANSKER PÅ TOPPEN

Efter et par dages akklimatisering i Base Camp forsøger vi os med et af vores erklærede mål. Nemlig at lave den første danske - og måske endda skandinaviske - bestigning af Pik Vorobieva på 5690 meter. Vores plan er at etablere en high camp i ca. 5000 meter for derefter at lave toppen næste dag.

Med tunge rygsække starter vi op mod high camp med humøret i top. På vejen møder vi nogle nordmænd, som er på vej ned. De har overnattet i ca. 4.900 meter og er ikke kommet ret meget højere på grund af højdesyge. Det betyder, at den første skandinaviske bestigning stadigvæk er en mulighed! Vi installerer vores telt i ca. 5000 meters højde og har en forholdsvis behagelig nat. Næste morgen vågner vi dog begge med hovedpine og efter lidt problemer med at finde den rigtige rute, slutter vores første topforsøg i ca. 5.200 meters højde. 14 dage senere med god akklimatisering laver vi

--> Fra venstre
Peak Korsenevskya, Base Camp,
Silkevejens smukke bygninger, Hygge i
vores lille hjem, Peak Vorobieva,
Forfatteren selv I På vej...

toppen i let alpinstil fra en lejr i 4.500 meter. Vi klatrer uden rygsæk med kun lidt mad og vand i lommerne og er egentligt forbavset over, hvor hurtigt vi kan bevæge os i forhold til vores første forsøg. Toppen er ikke specielt teknisk svær, og kun de sidste ca. 300 højdemeter byder på et små-teknisk 60 graders sne/isfelt. Vi klatrer uden reb og ankommer til toppen klokken ca. 14:30. Det føles næsten for let at nå toppen af Pik Vorobieva, når vi tænker på hvilken kamp, det har været første gang på vej derop. Nu er vi der som de første skandinaver, og intet kan afholde os fra at nyde det i fulde drag. Vi bruger næsten en time på toppen med at tage billeder og overstadigt nyde solskinnet. På toppen taber vi vejret fuldstændigt ved synet af de omkringliggende giganter og drømmen om de fremtidige ruter. På radioen får vi os en sludder med nordmændene, som befinder sig i Camp 2 på Kommunizma, og de ønsker os tillykke med den første skandinaviske bestigning. Nedturen forløber uden problemer.

NED I EN GLETSCHERSPALTE

Et par dage efter er vi på vej mod Peak Of Four (6299 meter). For at nå denne æstetiske top må vi ud på en rigtig lang gletschertilgang til første lejr i ca. 5000 meter. Alt går efter planen, og vi nyder det smukke landskab indtil... Shit! Mit ben er gået gennem en snebro. Jeg kæmper desperat for at holde balancen, men falder i en

akavet stilling på tværs af sprækken. Jeg prøver ihærdigt at få min økse til at sidde, mens jeg råber til de andre, at de skal stramme rebet op. Pludselig kollapser hele snebroen, og jeg bliver sendt ud i et frit fald sammen med en masse is og sne. Det føles som en evighed, før det giver et ryk i rebet. Jeg får mere sne i hovedet og pludselig er alt stille. Koldt, klamt og stille. Lyden af dryppende vand og isens knagen er det eneste, jeg kan høre. Da jeg hænger med min store rygsæk op mod en kold isvæg og den anden spaltevæg ikke langt bag mig, har jeg svært ved at bevæge mig ordentligt. Jeg kan ikke se bunden, derfra hvor jeg hænger, men en fantastisk flot turkis farve forsætter ned i dybet. I hånden har jeg en brækket skistav. Jeg kigger op, og fire meter over mig kan jeg se sollyset – det ser helt uvirkeligt ud.

Jeg har en dump smerte i højre side – jeg må have slået mig i faldet - men som situationen er nu, prøver jeg at ignorere smerten. Jeg smider den ubrugelige skistav fra mig og kan længe høre den skramle nede i dybet. Jeg prøver at få klarhed over situationen, hvad skal jeg gøre?

Gletschervæggene for og bag mig er

overhængende, så det er ikke lige sådan at klatre ud. Det gør det ikke nemmere at mine steigeisen og min ekstra isøkse hænger bag på rygsækken. Det bliver ikke let at få fat i dem. Jeg kigger ned på min sele for at sikre mig, at indbindingsknuden stadig holder. Den ser heldigvis fin ud, så kan jeg da altid komme op af rebet med et par klemknuder.

Nu hører jeg Niclas råbe til mig ovenfra, og jeg får forklaret ham, at jeg behøver hjælp til at komme ud. Jeg får baksat rygsækken over på rebet, men ikke uden at blive mindet om det

slag, jeg har fået i siden. Niclas får hurtigt arrangeret et taljetræk ved hjælp af et par isskruer, og snart

kan vi ved fælles hjælp begynde at bakse mig ud af sprækken. 20 minutter senere stikker jeg atter hovedet frem i sollyset, og jeg begynder langsomt at ånde lettet op. Puha. Men først da jeg har fast sne under fødderne, begynder mit adrenalinniveau langsomt at falde.

Der er heldigvis ikke langt til lejren ved foden af Peak Of Four. Her møder jeg en norsk læge, som kigger lidt på mig og konstaterer, at jeg har trykket et par ribben. Det er i sig selv ikke farligt, men desværre ganske smertefuldt. Så da vi starter den lange tur mod toppen af

“ Pludselig kollapser hele snebroen, og jeg bliver sendt ud i et frit fald sammen med en masse is og sne.”

--> Fra venstre
 Mange nationaliteter var samlet i Base
 Camp, På toppen af Vorobieva
 (Skandinavisk førstebestigning),
 Mindsten for de afdøde bestigere

Peak of Four tidligt næste morgen, er jeg godt proppet med smertestillende medicin. Ruten byder på fin klatring op til passet i 6000 meter. Her vælger jeg at sige stop på grund af smerterne, men Claus og svenskerne fortsætter i fin stil og når toppen.

PIK KORZENEVSKYA – 7105 METER

Korzenevskya er et stort bjerg, der normalt klatres fra Moskvina-lejren på 4-5 dage. Det er også vores plan. Vi etablerer uden de store problemer Camp 1 i 5.300 meter, Camp 2 med fantastisk udsigt i 5.400 meter og endeligt Camp 3 på en lille snehylde under en overhængende væg i 5.800 meter. Herfra er det planen at etablere Camp 4 i lidt over 6000 meter for så at lave toppen derfra. Men efter en forholdsvis god nats søvn, vågner vi op til uvejrlig og tåge, og der kan ikke være tale om at klatre videre. Spørgsmålet er så om det kan betale sig at vente stormen ud? Hvor længe vil den vare? Vi har jo mad nok, og desuden er der monteret fixere ned til lejren i 5.300 meter. Beslutningen om alligevel at gå ned bliver truffet, da vores svenske venner kommer ned fra lejren i 6.400 og fortæller om meget dårlige forhold højere oppe. Vi går ned, mens et hold tjekker bliver liggende i 4 dage og bliver belønnet for deres tålmodighed. Vi er dog ved at løbe tør for tid og skal også gerne have tid til et forsøg på Pik Kommunizma.

VI HAR GÅET OG KIGGET på bjerget, lige siden vi ankom til BC, og Pik Kommunizma er med sine 7495 meter ganske enkelt en gigant! En stor skræmmende væg, hvor is og laviner drøner ned med jævne mellemrum. Den letteste rute 'Borodkin' er slet ikke ufarlig, og man kommer til ophold sig nogle forholdsvis ubehagelige steder. Jeg har på forhånd bestemt, at jeg ikke vil længere end til Advance Base Camp (ABC) på grund af mine trykkede ribben. Det gør som

sådan ikke ondt, når jeg bevæger mig, men når jeg går med en tung rygsæk, er det lige pludseligt ikke særligt sjovt.

Jeg følges derfor med Claus, svenskerne og nordmændene op til ABC, ønsker dem held og lykke og sætter mig ned for at følge dem i kikkerten. De gør fine fremskridt, selvom der er kommet meget ny sne. De etablerer lejre i 5.800 meter og på plateauet i lidt over 6000 meter. Svenskerne og nogle af nordmændene når først Pik Dushanbe i 7000 meters højde - en flot fortop til Pik Kommunizma. Claus må opgive med et maveonde i 6.400 meter.

Kun tre personer ud af de mere end 50, der var i Moskvina-lejren i år, kommer på toppen af Kommunizma. En af dem er skiløberen Frederik Eriksson, som leverer en virkelig fin præstation og bliver den første til at stå på ski fra toppen af Kommunizma. De to andre er nogle rutinerede russere, og for den enes vedkommende er det hans 14. bestigning af

bjerget!

For vores vedkommende er ekspeditionen - på trods af at vi ikke når toppen af Pik Kommunizma - helt klart en succes med mange gode oplevelser og nye bekendtskaber. Det er i sig selv en helt speciel oplevelse at rejse i Centralasien, selvom man nogle gange er ved at brække sig over det bureaukrati, man uundgåeligt løber ind i hos myndighederne. Der kræves en god portion eventyrlyst for at kaste sig ud i sådan et projekt, men området omkring Kommunizma og Pamir-bjergene byder på fantastisk god klatring, smuk natur og store oplevelser. Det er en oplagt rejsedestination ikke bare for klatrere, men for alle naturskere. Vi har bestemt fået mod på mere ■

FAKTABOKS I PIK KOMMUNIZMA

Pik Kommunizma ligger i den nordvestlige del af Pamir-bjergkæden ca. 400 km nordvest for Karakoram i republikken Tadjikistan. Det er den højeste top i det tidligere Sovjetunionen. Den har nu officielt skiftet navn til Peak Ismoil Somoni.

HVORDAN? Vi rejste via Skt. Petersborg til Tashkent/Uzbekistan og videre til Dushanbe/Tadjikistan. Det er også muligt at rejse via Osh og Kirgisistan. Man bør bestemt undersøge den politiske situation i de respektive lande inden afrejse. Det anbefales kraftigt at hyre en lokal agent til at stå for det praktiske. De bedste forhold til klatring finder man i juni/juli/august. Vinterbestigning er også en mulighed, men forholdene er ekstreme med stærk kulde og meget sne.

HISTORIE Den første bestigning af Pik Kommunizma blev foretaget af et hold på fem russere i 1933. Deres rute gik via østgraten fra Fedochenko-gletscheren. Kun Yevgeny Abalakov nåede toppen. 7000 meter toppene i det centralasiatiske tidligere Sovjetunionen har en helt bestemt plads i den sovjetiske bjergbestigningstradition. Det var her ved foden af disse bjerge, der blev oprettet offentligt finansierede alpine træningslejre. Alpinisme og klatring i Sovjet var statsfinansieret, og alle kunne deltage på disse camps, forudsat at de var medlem af en klub og arbejdede i systemet. Det var i praksis næsten gratis at dyrke ekspeditionsalpinisme på 7000 meter toppene i Sovjet. Lejrene ligger der stadigvæk som et levn fra fortiden, og nogle drives nu på privat basis.